

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro Quinto Decretalium. In Quo De Judicio, Seu Ordine Judiciario criminali, nec non de criminibus Ecclesiasticis, & secularibus ... agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1677

Titulus. XX. De Crimine falsi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98302](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98302)

Universitas, interdicti sententiam, ipso facto, incurrant: & si per mensem in ea perstiterint, ipsorum Terræ sunt interdictæ, dum ibi iidem usurarii habitant. Si verò sint laici, compellantur per Censuram Ecclesiasticam ab Ordinario ab huiusmodi excessu cessare, c. 1. h. t. in 6. n. 168. declaratur, n. 169. Præterea Officiales Communitatum facientes, aut dictantes, vel scribentes Statuta super usuris solvendis, non repetendis, vel non restituendis, vel iudicantes secundum illas vel non deleantes illas, si possunt intra tres menses, de libris Communitatum, vel illa servantes sunt excommunicati, *Clem. Ex gravi. unic. h. t. in princ. n. 170.* Quinam hanc penam excommunicationis non incurrant, n. 171. Usurarii, præter prædictas pœnas, etiam alijs pœnis arbitrarijs, & extraordinarijs puniri possunt à Iudice Ecclesiastico & seculari, n. 172. Denique si mutuo, vel alteri contractui per se licito adjectum sit pactum usurarium, non totus contractus vitiatur, sed solum pactum, & pro non adjecto habetur, n. eod.

SERIES CAPITULORUM.

IN ANTIQUIS.	
c. 1. n. 85. 86. 87. & 89.	c. 15. n. 145. & seq.
c. 2. n. 86. & seq.	c. 16. num. 94. & tribus seqq.
c. 3. n. 152. & duobus seqq.	c. 17. n. 125.
c. 4. n. 14. & duobus seqq.	c. 18. n. 108.
c. 5. n. 101. & pluribus seqq.	c. 19. & ult. in princ. n. 47. & seq. §. Ille quoque, n. 62. & §. fin. n. 63.
c. 6. n. 60. & duobus seqq.	IN SEXTO.
c. 7. n. 149. & duobus seqq.	c. 1. n. 168. & seq.
c. 8. n. 90.	c. 2. & ult. in princ. n. 156. & duobus seqq. §. Nul-
c. 9. n. 109. & duobus seqq.	lus. n. 159. & §. fin. n. 160. & seq.
c. 10. n. 61. 136. & 137.	IN CLEMENTINIS.
c. 11. n. 127.	Clement. unic. in princ. n. 170. §. Ceterum. n. 147. & §. fin. n. 6.
c. 12. n. 107.	
c. 13. n. 119. & seq.	
c. 14. num. 121. & tribus seqq.	

TITVLVS XX.

DE CRIMINE FALSI.

§. I. De crimine falsi in genere.

Quæ. I. Quid sit falsum, & quot modis committatur? Resp. falsum, seu falsitas in genere est veritatis immutatio. Ad crimen autem falsi tria requiruntur. Primò, ut pervertatur veritas. Secundò, ut id fiat dolo malo. Tertio, ut fiat cum damno alterius. Committitur autem falsitas principaliter quatuor modis, dicto seu verbo, scripto seu scriptura, re seu facto, usu vel abusu, n. 1. Quæ sit pœna falsi? Resp. hodie est arbitraria: & crimen falsi committens in Iudicio perdit causam, n. 2.

§. II. De crimine falsi, quod committitur circa testes.

Quæ. I. Quando crimen falsi committitur circa testes? Resp. testis, qui falsum testimonium sciens, & dolo malo dicit, crimen falsi committit. Est autem hoc crimen falsi testimonij detestabile, quia testis falsus tribus personis est obnoxius, DEO, Iudici, & innocenti, c. 1. h. t. ubi additur, quod non

solum testis falsus est, qui mendacium dicit, etiam, qui veritatem occultat, n. 3. Quæ sit pœna testis falsi teneatur de falso, n. 4. Quæ sit pœna testis falsi deponentis in Iudicio de peccato Canonico, n. 5. Quando hac pœna teneatur testis falsus non habeat locum, n. 6. An Clericus, qui falsum testimonium coram Iudice seculari dedit, eo puniri, n. 7. An etiam pœna falsi in Iudicio, qui pro testimonio dicendo contra aliquem pœnam accepit, etsi verum dixit: & quando pœna Advocatus ut falsarius puniri possit, n. 8.

§. III. Quibus modis falsitas Rescripti, Litterarum Apostolicarum.

Novem modi, ex quibus copiosa præstatur in Litteris Papalibus, recensentur in c. Litterarum n. 9. Existens in Curia non debet Litteras Apostolicas recipere, nisi de manu Papæ, vel eius officialium ad id deputatorum, nisi sine periculo de honoris, ut deceat, nuncium ad Cancellarium Papæ, vel ad Papam mittere, qui illas recipiat. Qui contra fecerit, si est laicus, est excommunicatus. Clericus, est suspendendus ab officio, & de beneficio, c. Dura. 4. h. t. num. 10. & 11. Item Litteras falsas Apostolicas, si eas intra XII. dies non recognoverit, vel destruat, est excommunicatus, & solus deponi potest, c. Dura. §. Adversus. h. t. n. 12. & seq. Alius casus falsandi Litteras Apostolicas est, in illis Papa Episcopum vocet dilectum filium, fratrem, vel quando uni scribit in plurali nomen falsitas autem Litterarum cognoscitur in bulla, charta, & stylo, c. Quam gravi. h. t. n. 14. & 15. §. IV. An Litteræ Papales, ubi rasuree molantur, factam, possint argui falsitatem.

ASSERTIO I. Si rasuree etiam modice in Litteris Apostolicis, facta sit in loco suspecto, rasuree redduntur falsæ, n. 16. Assert. 2. Si rasuree modice, seu parvarum Litterarum, in Litteris Apostolicis facta in loco non suspecto, non redduntur falsæ Litteras. Si adversa pars obligaverit, faculo causæ, probare tales Litteras esse falsas, hanc ostendit hanc rasurem, nil probat, & non perdit, cui liberè renunciavit, c. ult. h. t. n. 17. Tres casus sunt distinguendi, n. 18. quæ rasuree cedunt, si Litteræ Apostolicæ redduntur suspectæ, si clausæ, n. 19. Sententia lata, antequam rasuree Litterarum Apostolicarum, non est executiva mandanda. Et quando Ordinarius loci videret scriptum Papæ esse arguendum falsitatis, non ei adhibere fidem, nec observare, quod per se mandatur, sed detineri debet, qui Rescriptum sentavit, c. 2. h. t. n. 20. & 21.

§. V. De pœnis Iure statutis in falsitate Litterarum Apostolicarum.

Quæ. I. Quas pœnas incurrit in falsitate Litterarum Papales, vel qui iidem utuntur? Resp. qui se, vel per alios Litteras Apostolicas falsas, communicati, & fautores eorum; & si sunt Curiales officijs & beneficijs sunt perpetuo privati, & deponendi, ac tradendi Curia seculari, per quam puniuntur ut laici falsarii. Qui verò falsas Litteras, si Clericus est, officio & beneficio est privatus, si laicus, excommunicatus est, donec satisfecerit, & de ijs, qui falsas Litteras impetraverunt, Ad falsarios, n. 22. declaratur, & excommunicatur, n. 23.

num. 23. & 6. seqq. Quer. 2. Quæ pœna statuta sit in falsarios Litterarum Apostolicarum in Bulla Cœnæ Domini? Resp. Pœna excommunicationis, num. 30. Quenam noranda sunt circa hanc excommunicationem, n. 31. & 2. seqq.

§. VI. An in dubio præsumendum sit, falsitatem esse commissam in Litteris imperatis à Sede Apostolica?

Resp. Si quis impetravit Litteras Apostolicas habentes formam de simplici iustitia, & in illis falsitas deprehendatur, non debet præsumi, quod illas falsaverit, nec ideo puniri, quod cognita falsitate iis uti destiterit, c. Accedens. 8. h. t. num. 34. declaratur num. 35.

§. VII. De falsitatibus, quæ committuntur in aliis instrumentis, seu Litteris, & de pœnis falsantium sigillum Principis.

Plures modi recensentur, quibus committitur crimen falsi circa instrumenta, seu Litteras, sive publicas, sive privatas, n. 36. & 37. Pœna autem Clerici falsantis sigillum Principis est, ut degradetur, & imprimator character, seu signum, quo ab aliis discernatur: & in exilium, extra Provinciam, mittatur, c. 3. h. t. n. 38. declaratur n. 39.

§. VIII. De falsatione monetæ, & aliis modis, quibus crimen falsi in aliis rebus committitur.

Quer. 1. Quomodo, sive quibus modis falsetur monetæ? Resp. Falsam monetam cudere dicitur ille, qui privatâ auctoritate, sine concessione Imperatoris, seu supremi Principis, monetam cudit, etsi aliâs probam, vel si adulterini nummi cudantur, n. 40. Quer. 2. Quæ pœnæ Jure sint statutz in falsarios monetæ? Resp. Cudens falsam monetam igne comburendus est, & omnia ejus bona fisco addicuntur. Secundò, quæ sit pœna ejus, qui radit monetam, vel tingit. Tertiò, qui propriâ auctoritate cudit monetam, etsi iusti ponderis, & materiæ, eadem pœnâ plectendus est, quâ adulterinam monetam cudens. Quartò, qui monetam falsam sciens expendit, incidit in pœnam ordinariam falsi, n. 41. Qui monetam in Regno Franciæ, & locis vicinis falsificant in ære, vel pondere, vel figura, vel falsas monetas scienter introducunt, sententiam excommunicationis Papæ referatam incurrunt, Extravag. unic. Joann. XXII. h. t. n. 42. Quæ sint pœnæ Alchimistarum, qui faciunt, vel fieri procurant fictum aurum, vel argentum, Extravag. unic. h. t. Inter Communes n. 43. Ad quam restitutionem teneantur, qui falsam monetam cudunt, n. 44. Quibus modis committitur crimen falsi in aliis rebus, n. 45.

SERIES CAPITULORUM.

IN ANTIQUIS.

c. 1. n. 3.	c. 8. n. 34.
c. 2. n. 20.	c. 9. & ult. num. 17. & seq.
c. 3. n. 38. & seq.	
c. 4. in princ. num. 10.	IN EXTRAVAGANT.
§. Adjicientes. nu. 12.	Joann. XXII.
§. 13.	
c. 5. n. 9.	Extravag. unic. n. 42.
c. 6. n. 14. & seq.	In Extravag. Communibus.
c. 7. n. 22.	Extravag. unic. n. 43.

Tomus V.

TITVLVS XXI.

DE SORTILEGIIS.

§. I. An & quibus casibus sint licita sortilegia, vel illicita?

Quæ sint, & dicantur propriè sortilegia, seu sortes. Eæ sunt triplices, divinatoriæ, consultoriæ, ac divinatoriæ, n. 1. Quer. 1. An liceat uti sortilegiis, seu sortibus divinatoriis? Resp. Illas esse superstitiosas, & illicitas, ideòque prohibitas Jure Canonico sub gravibus pœnis. Unde in c. 1. h. t. prohibentur sortilegia pro furtis inveniendis, vel divinationibus faciendis, sub pœnitentia 40. dierum, n. 2. & seq. Quer. 2. An licitum sit uti sortibus consultoriis? Resp. Eas esse quandoque licitas, n. 4. Quer. 3. An sit licitum uti sortibus divinatoriis? Resp. Per se, & suapte naturâ, non sunt illicitæ, sed licitæ, si ob necessitatem, vel utilitatem, aut justam causam fiant, n. 5. In quibus casibus in specie sortes hujusmodi sunt licitæ, & approbatæ, cit. num. 5. & 6. Per accidens tamen, & ob extrinsecas circumstantias adjunctas aliquando sunt illicitæ, & in quibus casibus in specie, num. 7.

§. II. An sit licitus usus sortium ad Prelaturas, & alia beneficia Ecclesiastica?

Resp. negativè. Unde in c. 3. h. t. prohibetur, ne Episcopus per sortes eligatur, num. 8. & 9. Non potest etiam alterutrius electio per sortes dici, si duo pari suffragiorum numero ad beneficium aliquod sint electi, n. 10. Sortes divinatoriæ non sunt prohibitz in electionibus ad dignitates, & Officia secularia, & temporalia, n. 11. Sed neque in electionibus Ecclesiasticis est prohibitum sortibus divinatoriis uti jure naturali, sed solo Jure Ecclesiastico, n. 12. Imò etiam electio ad officia, & beneficia non est irrita ipso jure, etsi possit irritari, cit. num. 12. & 13. An licitum sit uti sortibus divinatoriis ad decidendas lites, non solum inter laicos, sed etiam Clericos, num. 14.

§. III. De pœnis sortilegorum, & de Iudice competente criminis sortilegii.

Quer. 1. Quæ pœnæ Jure Canonico, & Civili statutz sint in exercentes sortilegia, & divinationes? Resp. primò, si quis Sacerdos, vel alius Clericus per inspectionem astrolabii furta requirit, etsi bono zelo, & ex simplicitate, suspendi debet ad tempus à Divinis, & ab Altaris ministerio, c. 2. h. t. n. 15. & 16. Quæ sit pœna sortilegii, n. 17. & 18. Quer. 2. Quis sit Iudex competens hujus criminis? Resp. Iudex Ecclesiasticus, videlicet Episcopus, non tantum quoad personas Ecclesiasticas, sed etiam laicos: non est tamen crimen merè Ecclesiasticum, sed mixti sortis, adeòque de eo cognoscere potest etiam Iudex secularis inter laicos, n. 19.

SERIES CAPITULORUM.

IN ANTIQUIS.

c. 1. n. 2.	c. 3. & ult. n. 8. & pluribus seqq.
c. 2. n. 15.	

TITVLVS XXII.

DE COLLUSIONE DETEGENDA.

Quer. 1. Quid sit collusio, & in quibus casibus

Ecc e 2

com.